

VENTA
30 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 céntims

SUSCRIPCIÓ

ESPANTA

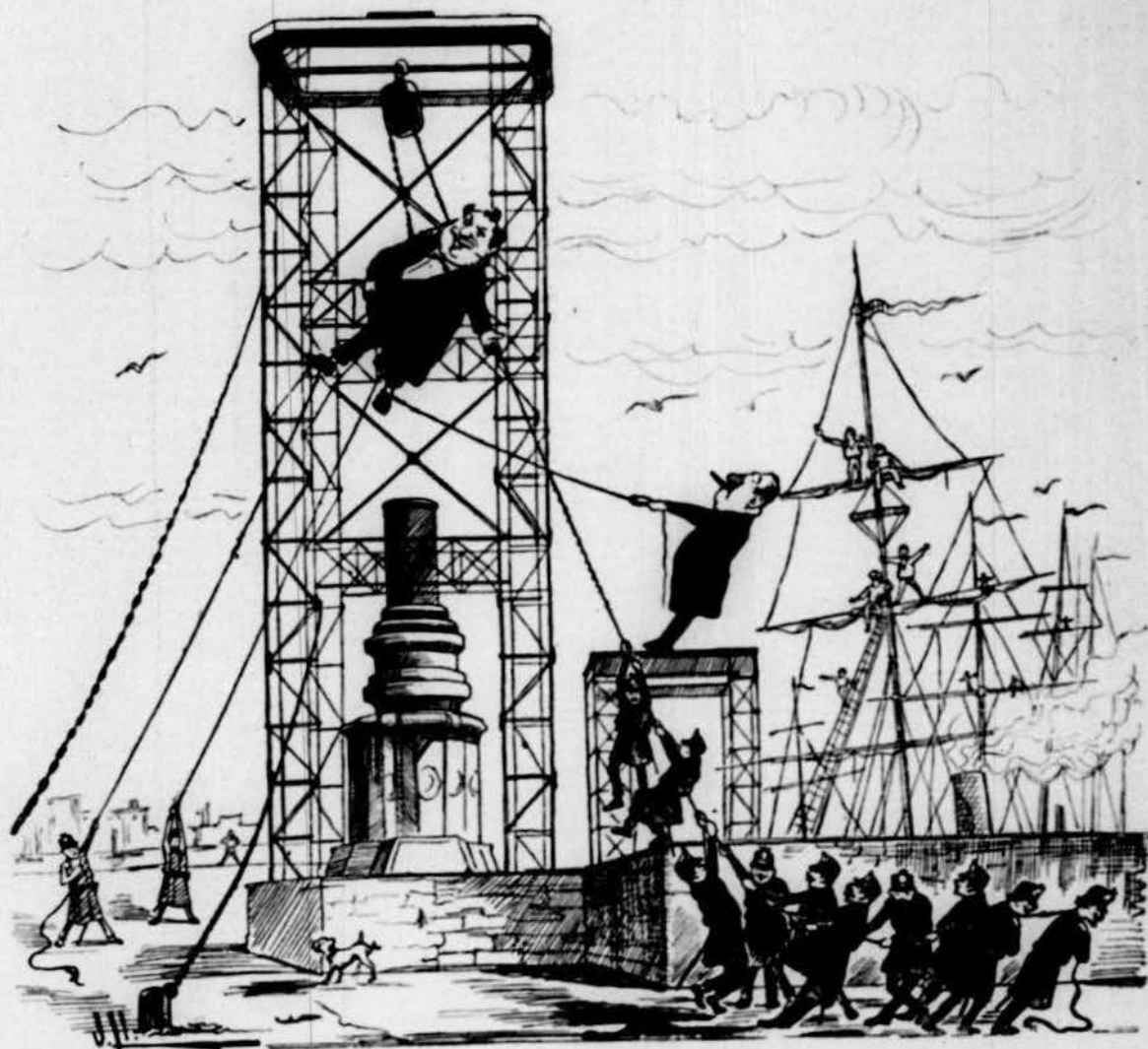
Un trimestre 1 pesseta

EXTRAORDI

Un trimestre 2 pessetas

PERIÓDICH POLITICH VERMELL

iiii OOOOOH....ISSA!!!!

Solemíssima elevació per la municipalité, del il-lustre y gros descubridor de.... las islas del Arros, del Bou a la doba y otras de la América Barcelonina

LA FESTA DE LA LUZ

EN LO DÍJONS SANT

Pocas vegades hem gosat tant com lo dijous passat en la festa de Promiscuació. Tots los anys s'ha celebrat aquest dia; però may ha sigut tan extraordinària la festa com la passada.

Desde las quatre de la tarde a la una de la nit emplearem en la Societat de libre-pensadors La Luz.

Qualsevol diria que n'hi ha per reventar, però lo que es are se equivoca pel mitjà.

Tantas horas permaneceix en un lloch sens fatiga; sols es concebible gosant, però gosant de debó. Y per gosar no s'pot conseguir més que ab una condició: en que tot lo que s'assega siga bó, sens decaure ni un sol moment. Encare se necessita més: que ab tot y ser bó, l'interès creixi, vagi augmentant; se fassi un creixendo de bondat fins allà.

Y això es lo que va passar. Tant cert es lo que dihem, que a la una de la nit, la gent no sabia com ferse per despedirse. Lo deixà aquell lloch d'esbarjo, de veredadera expansió, semblava que havia de quedar un trist anansent.

Es tot quan se pot dir en elogi de un acte, y temem quedar curts.

Y que va esser un acte importantíssim, no 'ns queda cap dubte.

Però lo millor per convence es fer la ressenya de la festa.

Ex dir, es impossible convence; perque es impossible descriure la realitat. No ns considerem ab prou talent pera ferho. Hi ha cosas que es precis véureho, sentirho, serhi, per sapiguer la realitat.

No obstant, estém compromesos a ferho, y surtirém del pas com poguem, protestant de que 'ns falta mèrit per complir com se deu.

Y res, pit y fora.

A las quatre comensà la part literaria de la festa.

Lo senyor Garriga llegí un bonich treball demostrant la tirania religiosa, fixantse principalment en la Edat Mitja, retratada en tant negres y veritables colors, que impressionaren al auditori, obtinguent aplausos.

Després lo senyor Diego, llegí un poema *Carta a Jesucrist*, que encarregà la portés a son destíno al celebrat naturalista Odón de Buen, servint aquet medi de presentació del citat subjecte.

Què 'm dirém del poema de tan espontaneos versos, plens de vida, de gracia, armonia y brillants conceptes, en que s'ridiculisin tan sublimement las cosas de dalt y las rutinas y preocupacions de baix?

Nosaltres no sabem, no podem fer més crítica del treball, sino que es bó, molt bó. Los escoltants tenian necessitat de posarse las mans a la panxa perque no esclatés per la forsa de las riallas; y cada bú, com qui no fes res, anava acostant la cadira envers lo magnífich llegidor, per no perdre una paraula; tant gran fou l'interés que despertava.

Ni imatges, ni pensaments, ni formas, de res podem nosaltres donar idea; tenim por de que ho malmeteríem. Si alguna vegada se publica, llegéssimho, y 'ns donarém la rahó.

Seguí després nostre director fent un discurs sobre la moral evangélica y la moral social; y no cal dir quina d'abdos morals, es la per ell lògica, positiva ó racional. Fou escoltat ab gust y aplaudit.

A continuació ocupà la tribuna Odón de Buen, quin comensà son discurs retassant la missió que li encarregà son amic Diego, perque ell no sabria com ferho, ja que no concebia tal subjecte ni abont estava. Després tractà de la personalitat de Jesucrist, demostrant en sa brillant peroració que, després de duptar de sa existència per falta de prova, juntantlo com home res havia fet digne de conservarsen memoria, estranyantse de que en tants sigles se li fessin honors. Lo comparà ab lo Cid de la llegenda, que fins are sols resulta una concepció popular, però no històrica. Demostrà los orígens del catolicisme per las prácticas del budhisme y filosofias més antigas y observacions astronómicas. Y acabá ensalzant l'acte, que, a son judici, era verdaderament transcendental.

Fou un notable discurs, plé de ciencia y florit de pensaments, que arrobà als oyents, quins l'aplaudiren estrepitosament.

Pujà a la tribuna després lo company Torrens Ros, quin llegí un treball baix lo títol de *La Mort*, molt ben fetet y pié d'alusions

a la diada, moltras citas històricas y essent aplaudit.

Recitá lo senyor Garriga una poesia, sobre 'ls mártirs de la República; llegí un bonich saluto lo noy Mathieu, que promet; y tancá la sessió En Torrents, recordant ab l'acte las victimas del capital ab sentidas paraulas.

Aixó es una pobreta descripció de la tarde literaria del dijous sant.

A las nou del mateix dia se efectuá lo sopar de promiscuació, sentantse a la taula mes de cent deu personas, entre homes, donas y noys; servit per la fonda *El Progreso*.

Un sopà modest, però bó y abundant, que satisfé per complet a tothom, fins a tal punt, que en los brindis se 'n dedicaren a n' al fondista.

Iniciá los brindis nostre amic Marmol, qui ab molta vehemencia posá de relleu lo revolucionarisme práctic, dihent que todas las classes socials ab determinadas circunstancias contribueixen a la revolució y excitant a treballar de fort y de ferm per la emancipació completa de la humanitat, essent aplaudit ab entusiasme.

Després lo senyor Diego recordá en sentidas frases l'assassinat de Garcia Vao, estentent sas simpatias per las victimas de la tirania religiosa y per los apóstols de la democracia republicana, obtenintse aplausos.

Lo senyor Litrán parlá després, comensant per dir que los grans oradors han sigut casi sempre inconsecuents. Feu algunas alusions politicas, que no desarrollá, segons digué, perque la presència de la autoritat ho cobhia. Brindá per lo papa y per lo fondista. Al primer perque era causa de la festa, ab sa representació catòlica, y al segon per lo bé que s'havia portat.

Prengué la paraula lo senyor Odón de Buen, fent una descripció de 'ls voltants de Barcelona, que demostran cultura positiva, y d'alguns temples que proban quan s'ha de treballar encare per arrancar la barbarie, la llana y la hipocresia de molta gent. La oratoria de Odón es bonica, arrobadora y florida, sens faltarlhi abundancia de pensaments, liberal criteri y salsa científica.

Terminá son discurs recomenat la unió de tots los homes liberals, pensadors, tolerants, y una santa intransigència contra los que oposan valias al Progres. Una gran salva de aplausos coroná sa peroració.

Parlá a continuació En Lluana, fent un paralelo entre la autoritat divina y la humana, deduhint que si la primera es certa, la segona fora encare més soportable; però que abdos regoneixen un mateix origen y son igualment funestas pera la Libertat. S'estengué després en los conceptes religiosos Resignació y Caritat, demostrant que son dugas calamitats pera la humanitat; devent esser substituïdas per la Dignitat y lo Treball. La Resignació fa l'home servil y bestia. La Caritat humilla. Atém lo cap; recuperém lo dret de home lliure y femnos sols de nosaltres mateixos per lo lliure treball. Fou molt aplaudit.

Lo senyor Garriga feu un petit elogi de la República: los companys Marmol y Torrents parlaren del concepte de la patria universal y de 'ls mártirs del Treball sucesivament; lo amic Cuadrado feu algunas advertencias al senyor Odón sobre *Las Dominicales*, de qual periódich n'es aquest redactor, y acabá la festa recitant poesias uns noys y una noyeta molt tendreta, que cridaren la atenció de tots los comensals.

La una de la nit era quant s'alsarem de taula gojosos y satisfets com pocas vegadas ab semblants actes.

Resta sols repetir que aixó no es, no pot ser ressenya de tant importantíssim acte. Per saber la veritat s'hi havia de serhi. Sens ha de creure en confiansa, perque som impotents per descriure sa importancia.

Bó va serne, bó, molt bó, rebó.

Si *La Luz* aixís continua, deixará bon pas marcat en lo camí del Progres. Avant y fora.

PALLICU.

LO DE SALLENT

A pesar de tenir de portar nostre Director lo bras sospés al pit per efecte de la degeneració en ell rebut, se posá lo diumenje passat en camí cap a Sallent pera assistir a la vetllada organi-

sada pel Centre d'ensenyansa laica d'aquella vila.

La festa que ab tal motiu se celebrá fou brillantíssima com cap més se n'haje vist a Sallent.

Comensá a poch més de las vuyt del vespre, obrint la sessió lo president en un petít discurs. Varios socios llegiren diferents trabalhs en prosa y en vers y pronunciaren alguns discursos, essent tots molt aplaudits.

Nostre Director y 'l Sr. Litrán, sortits d'aquesta ciutat pera pendre part en aquell acte, pronunciaren varios discursos combatent totas las religions positivias y defensant las ideas que informan lo lliure pensament, obtenint entusiasmas y estrepitosos aplausos de la numerosa concurrència que omplia la espayosa sala de la escola laica deixant encara altra tanta ó més gentada al càrter que no cabia dintre.

La abundancia de donas en aquell acte demostrava que 'l poble de Sallent no es ni de molt lo tanatich que 'l voldria son rector *Pep Coca ensucrada*, puig en una vila abont se presentan centenars de donas a escoltarse ab gust y atenció la veu del lliure pensament, la collita de llana no pot ser tan abundant com la voldrían sos cultivadors.

Nosaltres no podem per menos de donar las gracias als liberals sallentins per las mostres de afecte de que forem objecte, quedantlos agrahits per sa acullida y satisfets pel bon resultat de la vetllada.

*.

Ja saben nostres llegidors que 'l que doná lloch a tal festa fou lo resultat obtingut pels partidaris de la escola laica en lo cèdber procés provocat pel rector d'aquella vila. Donchs encara no s'han acabat los espeterneschs rectorals, puig havent interposat recurs de casació lo fiscal de Manresa contra 'l fallo absolutori d'aquella Audiencia, lo fiscal del Tribunal Suprem ha desistit de tal recurs, declarant que 'l procés fou mal format, puig tot lo més que podia ser lo que 'l motivá, en cas de ser penable, era una falta y no un delictu que pogués donar lloch a procediment criminal.

Ab aquest motiu lo fiscal de la Audiencia de Manresa, que sembla que en aquest assumpto no vol deixar res per vert, ha disposat que se celebres judici de faltas en lo jurat municipal de Sallent en averiguació de si l'acte del dia dels morts del any passat constituïa ó no falta.

Com lo fiscal y 'l jutje municipals de Sallent feren de testimoni de càrrech en lo judici oral, han quedat inhabilitats d'entendre en aquest judici de faltas, tenint de nrombrase dits funcionaris de nou per tal judici. Aixó vol dir que, com ningú més que 'l rector *Coca ensucrada* y sos parciais podian creure que no fos perfectament legal la manifestació de la escola laica, se prepara un'altra caygada rectoral ab lo judici de faltas que se celebrará un d'aquestos dias a Sallent, y del que 'n donarém detallat compte a nostres favoreïdors.

No en va havíam dit nosaltres que aquell procés era monstruós; lo dit pel mateix fiscal del Tribunal Suprem ha vingut a donarnos la rahó. Ara no més falta que 'l judici de faltas fassi de catxetero en aquest assumpto.

Y que 'l rector de Sallent y tots los carcatólichs d'aquella vila rebentín d'un empaig d'escola laica, per no haverne pogut sortir ab la seva en l'ignominios procés per ells patrocinat.

UNA CONFESSIÓ

Lo teatro representa una iglesia; moltras trastos escampats per l'escenari, trastos vells coberts de pols.

Als peus de pilastres altes, barraca com de burots, aprop d'elles quatre velias lletias, rancias, ab garrons, y atenolladas a terra donense al pit cops ben forts per guanyar, mortificante de son ánima 'l rector.

Entra una nena d'ulls blaus y rusa com un fil d'or; al peu d'una barra jeta s'ajonolla ab devoció, s'ajonolla envers la creixeta, hi dona bracet dos cops, y una veu de dintre es coma una veu de nas ab son:

— A què veniu, pecadors?

— En busca de confessió.

— Dignei, digni donchs, germana.

gan ó no s'han veritat i a nosaltres nos tenen sense cuidado, y per aquest cantó desbarolla tota la seva poca solta, suposant, tan ridícula com tantament, que La TRAMONTANA s'ha posat al servey (!) de dit Terré.

No serém nosaltres qui perdém temps refusant tal ximpleria, à que acudeix tan sovint La Tronada, pera fugir de la qüestió quan no sab que dir.

Mes no volém deixarli passar per alt la farsa d'una carta que publica de Torroella de Montgrí, firmada per Joan Dalmau, en la qual se despatxa à son gust contra La TRAMONTANA y l' citat Terré, barreiant ab sa característica poca solta coses que res tenen que veure l' una ab l' altra. Y dihem farsa de la citada carta, perquè resulta que son autor (!!) no la ha escrita del modo que s' ha publicat, segons consta en en la que 'ns ha dirigit fent constar que ell no escrigué lo que li va fer dir La Tronada.

Llegeixin los dos primers párrafs de la carta que copiém, y jurin al periódich gabarro-nesch, que à sa inveterada poca solta reuneix la mala fé de falsejar las cartas que li envian, si aixís convé a sa política d' enbaucament de lliberals de bona fé.

Sr. Director de La TRAMONTANA.—Barcelona.

Torroella de Montgrí 30 Marzo 1888.

Molt Sr. meu: Segons la carta publicada en el número 307 de La Tronada, fetxada en Torroella de Montgrí ab la firma del que suscriu ab sentiment he vist intercalats alguns conceptes que de cap manera me 'n dech fer solidari, puig no tinc cap ressentiment contra La TRAMONTANA, y molt menos contra son director.

Es molt cert que vaig escriure à aquella redacció aclarint un concepte del sulteo de marras... com tampoch no m' faix solidari dels atachs que en la mateixa carta van contra l' ciutadà Terré.

Al mateix temps aprofito la ocasió pera ferli lo retrato del cleri-ruch-guit que té l' establa en lo sagrari de Gualta: Fou lo cas que anant jo per los meus oficis de castellà em vaig trobar ab ell, que portava la cédula del sacrament à un malali, y no habentme jo tret la gorra à la primera instancia se va repetir la molestiasió ab uns termes dignes d' un carbonayre, y veient que jo me l' escoltava com si sentís ploure, va explotar la seva rabia ab los noys que anaren al vespre à doctrina, puig deixà à un delis bó per portarlo al Hospital, perquè va sentir que cantaba la Marsellesa.

Aprofito aquesta ocasió per oferirme de vus-té S. S.

JOAN DALMAU.

En lo gran palau de la Industria, obra magna de la Expositió Universal barcelonina, hi han hagut innumerables goteras ab las plujas de aquestos últims dias.

Aixís es tot lo de nostre municipi. Fet un edifici, resultan goteras d' aygua. Lo qual es molt preferible à las goteras de la construcció.

Que foren de sanch de treballadors.

Havém rebut una carta de Valls, firmada per Jaume Sallent y Panadés, Domingo Fruitós è Isidro Termens, dihentnos que si ells son los aludits en un sulteo que publicarem en la setmana passada, consti que se 'ls ataca, diuben, per ser d' ideas anarquistas y contraris, per lo tant, à la política parlamentaria.

Si son qüestions de ideas lo que divideix als teistadors mecànichs de Valls, nosaltres declarém que no 'ns competeix pendre candela en aquest enterro.

PROCEDIR POLITICH

Ser molt trapella (vulgo diplomàtic);
expressarse ab llenguatge un xich poètic;
pegarlas d' astut y molt profèdich;
no sent més que un gran burro sistemàtic;
procurarse ab lo poble fer simpàtic
dihent que per salvarlo viu frèdich;
mostrar-se al mateix temps ab to patèdich
acèrrim lliberal y democràtic.
Desde la oposició ser molt patriòtic,
trobant faltes en tot com un gran crinch;
y un cop juga al poder ser molt desputich,
seguint un procedir vit y raquich...
Fer més que semblar això molt estrambòchic
tal es lo que fa avuy més d' un polítich.

Pepet Sempàrica.

Nos es impossible en aquest número donar compte de totas las cartas de fora explicantnos etzgailladas de setmana santa.

En aquesta secció, donchs, trobaran nostres numerosos correpondissals y llegidors lo que faltà à la secció de cartas de fora de aquest número.

Nos escriuben de Gandofia que una devota que anà à llepar los peus de Cristo per la setmana santa, n' ha sortit ab los morros inflats.

Allà ahont llepa molta gent, sempre hi ha perill de contagi.

Aixó explica que per la setmana santa aumenten la fila sis.

Un altre cas paregut als de las monjas de Vigo y de Murcia, si be ab diferent aspecte, acaba de passar à las portas de Barcelona.

Hi ha à Sant Gervasi un convent de monjas anomenadas Paulas, que cuidan de la educació de noyetas, tenintne varias que menjan y dormen dintre l' convent, ó sia lo que s' en diu internats.

Y succehí que una pobra viuda anomenada Antonia Oriol y Vilanova va portarhi una seva filla de set anys d' edat, creyentse que entre monjas li tindria segura. La penuria de la dona li feu reclamar que se la admetessen per caritat; mes sabent luego que las que aixís son admesas quedan obligadas à quedarse en lo convent fins à 18 ó 20 anys ab pretext de guanyarse lo que abans han obtingut per caritar, tan bon punt la mare disposà de algun diner guanyat en son treball anà al convent y donà dos duros de mensualitat, que fou tot lo que de moment pugué. Va estranyarse en gran manera que li diguessin que no podia veure sa filla, mes no sospitant res de mal se 'n tornà tranquila confiant véurela altre dia.

Quan tornà al convent comensà escamar-se de que tampoch li deixessen veure sa filla, y procurant averiguar quina era la causa de tal anomalia, pogué saber que sa filla era fora de aquell convent sens habersén dit res à la seva mare.

Y ja tenim la qüestió presentada.

¿Qué han fet las monjas d' aquella criatura?
¿Per qué han disposat d' ella sense la voluntat de sa mare? La escusa que donan las monjas sembla que es ficantse en que la pobra viuda per arrearplegar algun diner per sa filla, intentava anar à servir algun temps à la Habana. També se 'ns diu que las monjas tan corre que la mare no té l' enteniment prou sà. Mes no saltres dihem: ¿Son ellas las que tenen facultat de fer tal declaracions, y sobre tot, poden disposar d' una filla pera portarla allà ahont vulgan sense la voluntat de sa mare?

La pobra viuda ha intentat veure al Governador civil, ha vist algun jutje, en una paraula, ha intentat veure y ha vist varias autoritats; mes tot ha sigut inútil fins ara pera ferse tornar la seva filla per las monjas Paulas de Sant Gervasi.

Vinguda à nosaltres explicantnos tot lo sucshít, doném la noticia al públich y cridém la atenció de las autoritats y de la premsa lliberal d' Espanya, pera que poguém averiguar si, tractante d' un convent, encara que siga à las portas de la civilisada Barcelona, tenen de gosar de la més completa impunitat en tots sos actes, ja caiguin baix la sanció de las lleys, ja mereixin la reprobació general de totas las personas honradas.

Si no 's possa remey à tal abús insistirém en nostres números próxims.

Predicant un burro negre en la trona de Sant Pere d' Arquehí, deya que es més pecat fer anar un fill à la escola laica que no pas tirar un tiro al mestre de dita escola darrera una cantonada.

Y jo responch: més se coneixen los burros

anant per las iglesias que no pas fent amistat ab los que 'ns tiran los carros.

Lo rector de Palau-solitar, prop de Granollers, no ha volgut absoldre à un penitent per no descubrirli l' nom de las donas ab quinas confessava haber faltat al sisé manament.

Y encara dirán que à la gabia dels pecats no s' hi buscan gangas!

La visita de monuments à Barcelona no ha tingut mes solemnitat que una corrida de toros, un ball de disfressas ó la sortija del barri.

Tot es qüestió de lluhir, d' exhibirse y de fer fanals.

La devoció està à la mateixa altura per tot arreu ahont se pot satisfar la vanitat.

Y 'ls demés miracles ja me 'ls poden plantar al castell.

Lo grupo anti-clerical La Justicia, de Vilasar de Dalt, feu una festa de promiscuació pel dijous sant, protestant aixís de rancias costums y tradicionals preocupacions.

Un catecòlich conegut per Tres dits de front anava dihent que 'ls que menjavan carn en tal dia no tenian enteniment.

Y preguntan los del grupo anticlerical: Lo qui fou republicà furios l' any 73, es actualment reformista y pretent plaza en lo Centre Catòlich format per carlins, ¿no demostra tindre menos enteniment y dignitat que 'ls que abans y ara y sempre han defensat lo mateix?

Si l' llanot desfa aquest nus als esquilats comensarà à creure que no es tan tonto com pot sosposarse.

A Cornellà s' ha lluhit mossen Diguemho aixís per la setmana santa, baladreant que tota la culpa la té la Cooperativa de que la iglesia se trobi vuyda y la escola laica plena.

Entre aquestos mal-de-caps y l' veure que l' vicari mossen Joan Maco li conquista la flor y nata de las feligresas, lo rector es fàcil que 's trasladi à Sant Boy.

Y ja que parlem d' en Joan Maco, allà va un fet que li succehí la pochis dias.

Trobà una noya pel carrer y sens dubte prenent-la per altre, li donà un copet à la espalla, cridantla carinyosamente ab lo nom de Rosa ó Pona. Girada la noya, lo vicari maco se tornà vermell com un pebrot y 's quedà més sofocat que si hagués patit d' asma.

Volen dirme perquè las faldillas negres sempre procuran barrejar-se ab las faldillas de color?

Qui dongui resposta satisfactoria haurà trobat un títol interessant per una bona novela: Misteris del Celibat.

Volia casarse una enamorada parella à Vilamajor, quan anant junts à trobar lo missayre pera preparar lo casori, lo reverent digué que tenia de quedarse sol ab la noya pera parlarli de cert assumpto.

Algo escamat lo jove va deixarlos sols, y acabant d' escamar-se per la tardansa, tornà à veure si estavan llestos.

Mes llavors la majordona, que deu saber molt be quins assumptos tracta l' capellà à solas ab las noyas, no deixà passar al nuvi, lo qui ja requetescament se 's obri: pas vulgas y vulgas, trobant à la xicota sofocada y ploriciosa y al enotatant més vermell que un vitxo y més cremat que un cabo de realistas.

Tenia rahó d' escamar-se l' nuvi?
Contesti qui vulgui posantse las mans al cap.

MUDANSA

En tot va comprà un caball molt tot y tur y molt bó, d' un color tot molt senzó que li costa molt metall.

J. Cap

SOLUCIONS

À LAS GORRIAS DEL NÚMERO PASAT

RONDO: P. Cap. Palet. Peu. T.

LA CORRESPONDENCIA AL DIRECTOR

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat.